

HET LAND VAN DE
ONBESTRAFTE MISDADEN

WWW.KRITAK.BE

Kritak maakt deel uit van Uitgeverij Lannoo nv

© Uitgeverij Lannoo nv, Tiel, en Walter De Smet, 2020

Vormgeving cover en binnenwerk: Tinxz (Filip Coopman)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

D/2020/45/386

ISBN 978 94 0146 848 6

NUR 696

HET LAND VAN DE
ONBESTRAFTE
MISDADEN

WAAROM FAALT JUSTITIE?

WALTER DE SMEDT

KRITAK

VOORWOORD

Waarom schreef ik dit boek? Schrijven is een helende bezigheid, je geraakt er je frustraties door kwijt. Voor wie er nut wil uit halen helpt het ook verbanden te zien, oorzaken en gevolg op te merken. Wie verontwaardigd is door wat hij heeft moeten meemaken komt door het van zich af te schrijven al een stuk vooruit. Maar verontwaardiging is sterk onvoldoende. Het leidt op zich tot niets. Wie gelooft in betere tijden moet ook trachten er wat aan te doen. Publiceren is dan een optie.

Meermaals heb ik gedacht het te moeten doen, maar telkens had ik goede redenen om het uit te stellen. Zoals ik dat bij de uitoefening van mijn verschillende opdrachten heb gedaan wou ik de instellingen en zij die er in werkzaam zijn niet onnodig in verlegenheid brengen: het zou het tegendeel geworden zijn van wat ik wou. Anderzijds was ook de overtuiging gegroeid dat de plicht tot terughoudendheid en vertrouwelijkheid meermaals misbruikt wordt om er 'disfuncties' en zelfs misdaden door te verbergen. Dat de plicht tot geheimhouding ook gebruikt wordt waar het niet voor dient leidt tot het tegengestelde van zijn bestaansredenen: de zoektocht naar de waarheid wordt er door belemmerd en de daders beschermd.

Ik heb de tijd zijn werk laten doen. Anderen hebben dat ook gedaan. Daardoor dreigen feiten en omstandigheden die belangrijk zijn verloren te gaan en krijgen zij die er een aandeel in hadden steeds meer ruimte om er mee door te

gaan: de disfunctie wordt dan de norm. Dat is de stand van zaken vandaag. Zowel gerechtelijke als bestuurlijke onderzoeken hebben er niets aan veranderd. De hervorming van justitie deed verhoppen dat het wél zou gebeuren. Maar het werd andermaal het tegendeel van wat het moest worden. Erger nog, het bleef niet bij een poging om justitie opnieuw op de sporen te zetten. Justitie werd afgeleid van zijn doel: het bewaren van de rust en de orde in de maatschappij. De hervorming van justitie werd een hervorming van de maatschappij zelf, de bevestiging van de vastgestelde 'disfuncties': de door het parlementair onderzoek Dutroux genoemde 'afstomping van de norm'. Door de herinvoering van de ongelijkheid tussen arm en erg rijk, de afkoopmogelijkheid van schuld en boete, de niet uitvoering van wat de rechter heeft beslist en uiteindelijk ook de overdracht van de rechterlijke opdrachten aan de uitvoerende macht, komen de essentiële waarden en principes van de rechtsstaat en de welvaartstaat in het gedrang. Dat kan niemand laten gebeuren en dat is ook aan de instellingen die er het laatste woord in hebben niet ontgaan. De pogingen om het strafgerecht te hervormen werden daarom door het hoogste Hof, het Grondwettelijk Hof, afgekeurd of zelfs vernietigd; De rechters kregen in de Gids die hen moet leiden het recht om zich te 'verontwaardigen' wanneer de democratie gevaar loopt. Van dit recht wil ik, moet ik, gebruik maken. Dat is wat de Natie van zijn 'civil servants' verwacht.

Voor Christophe, Charlotte, Margaux en Manu,
mijn kleinkinderen:
opdat zij de vrede en de vrijheid mogen kennen
die ik heb gekregen.

'Wanneer de democratie en de fundamentele vrijheden in
gevaar zijn, wijkt de terughoudendheid van de magistraat
voor het recht van verontwaardiging'
(uit de 'Gids voor de Magistratuur')

'Wat mij nog het meest bekommerde was niet de prijs die ik moest betalen voor mijn koppigheid. Neen, wat ik niet van mij kon afzetten was het gevoel dat dergelijke onwettelijke en onbehoorlijke methodes vroeg of laat tot een catastrofe zouden leiden.'

(W. De Smedt)

INHOUD

VOORWOORD	5
VOORAF	15
DEEL I. KOUDE OORLOG, STAY-BEHIND	25
1. DE MOORD OP JULIEN LAHAUT	25
2. STAY-BEHIND	29
3. FALSE FLAG	32
4. BOMMEN IN LUXEMBURG	36
5. HET GLADIO-ONDERZOEK	38
6. OPERATIE OESLING EN DE BOMMELEEEËR	41
7. DE BILDERBERG-CONNECTIE	44
8. SELECTE CLUB: LE CERCLE DES NATIONS	46
9. ANCIEN RÉGIME, OPUS DEI VS VERLICHTING	49
10. IN GOD WE TRUST?	54
DEEL II. HEIMWEE NAAR EEN ‘STERKE STAAT’	57
1. ‘PAPEGAAIEN EN STRUISVOGELS’	57
2. EYEOPENER: THE ANTWERP TOWER FILE	60
3. HUISZOEKING BIJ DE RIJKSWACHT!	65
4. BELGA NOSTRA: BEERPUT BELGIË	67
5. DE POLITIEOORLOG	72
6. DE RIJKSWACHT, VRIEND EN HELPER	78
7. DE PUTSCH	81
8. DOELWIT PARLEMENT	85
9. EXTREEMRECHTS IN DE RIJKSWACHT	87
10. WIE BEWAAKT DE BEWAKERS ZELF?	89
11. ‘RADICALE INGREPEN’	90
12. DE ZAAK FRANÇOIS	93
13. DE BENDE EN DE RODE RIDDER	98
DEEL III. KRONIEK VAN EEN AANGEKONDIGDE TRAGEDIE	101
1. HET VAST COMITÉ P	101
2. DE ZAAK DEMOL	104
3. HOOFDZONDEN EN MAAGZWEREN	107
4. BENDE-ONDERZOEK: DUISTERE MACHT	110
5. DE CARNET	112
6. FRANCHIMONT	115
7. HET ONDERZOEK DUTROUX	118
8. SAMENSPANNING	121
9. EEN VOORSPELDE CATASTROFE	128
10. KINDERSTEMMEN	131
11. HET GEHEIM VAN OTHELLO	134
12. DE MAJOOR-ONDERZOEKSRICHTER	138
13. SCHULDIG VERZUIM	140

14.	TRAGISCHE GEVOLGEN	143
15.	OPERATIE REBEL	148
16.	TURKS FRUIT: SÜSÜRLÜK, ERDAL	152
17.	EEN SCHOUWBRAND IN KNOKKE	157
DEEL IV. PRELUDE TOT TERREUR		163
1.	DE ERFENIS VAN BONAPARTE	163
2.	LITTLE OLD EUROPE	167
3.	NOOIT MEER OORLOG?	169
4.	VIOLENT ACTIONS	171
DEEL V. VAN STERKE STAAT NAAR POLITIESTAAT		175
1.	HET COMITÉ I	175
2.	DE ZWARTE BARON EN DE VS	177
3.	EEN POLITIEKE POLITIE	180
4.	GELD VOOR EXTREEMRECHTS	183
5.	VAN CAMPS TESTAMENT EN DE WNP	187
6.	DE CIA-VLUCHTEN	188
7.	ECHELON	191
8.	LERNOUT & HAUSPIE	196
9.	SWIFT	199
DEEL VI. VAN VLINDERS EN DIAMANT		203
1.	EEN VONNISJE VAN NIEMENDAL	203
2.	GEKAKEL IN DE MEDIA	207
3.	HET EINDE VAN DE RECHTSSTAAT	214
4.	GEEN 'PLACEBO-VONNIS'	215
5.	DE RECHTSSTAAT RAMMELT	219
6.	ANTWERPEN RETOUR	220
7.	OVER VLINDERS EN 'TRANSPARANTIE'	222
8.	WINDOW DRESSING	224
9.	UITSTAP OF MISSTAP?	226
10.	VAN MAGISTRAAT TOT JOURNALIST	230
11.	VERONTWAARDIGING ALS PLICHT	232
12.	ET TU, EUBELIUS?	236
13.	DE AFKOOPWET	237
14.	EXIT INTEGRITEIT	241
15.	DE DIAMANTCLUB	243
DEEL VII. VAN POLITIESTAAT NAAR SCHURKENSTAAT		247
1.	RECHTSPRAAK TE KOOP	247
2.	KOEHANDEL 'IN VOLLE EXPANSIE'	250
3.	OM DE TUIN	254
4.	BXL HIGH COURT	255
5.	DE STILLE PUTSCH	258
6.	BRADERIE	262

DEEL VIII. BEDROG ONDERMIJNT ALLES	265
1. WAPENS VOOR DE 'VREDE'?	265
2. MARCHANDAGE	269
3. CASH-CASH EN CORRUPTIE	273
4. NEPOPLOSSINGEN	276
5. ISLAMISME	278
6. ONTWRICHTING 2.0	283
7. SOCIAL ENGINEERING	285
8. HET KOEKOEKSEI VAN GEENS	289
9. WAT IS NU HET GEVOLG VAN DIT ALLES?	292
DEEL IX. DUISTERE KRACHTEN	295
1. VRAGEND TERUGKIJKEN	295
2. NIEUWE OORLOGEN	296
3. DE TERREUR-PAUS	301
4. FAILED STATE	303
5. DUISTERE MACHT	306
6. NEPSTRAFFEN	310
7. SCHURKEN	311
8. DE IT IN JUSTITIE	313
9. DE HOLD-UP OP JUSTITIE	315
10. GEWONE CRIMINELEN?	317
DEEL X. NOOIT MEER VREDE?	321
1. DE LAATSTE DER MOHIKANEN	321
2. F-35: DUURSTE OPTIE	328
3. VAN EHBO NAAR NUCLEAIR OFFENSIEF	332
4. UPDATE BLOCK70	335
5. DEPARTEMENT VAN OORLOG	337
6. HET HAVIKJE	339
DEEL XI. DE ANALYSE	343
LIJST DER AFKORTINGEN	351

VOORAF

Thuis waren wij met drie kinderen. Vader was hoofdgriffier bij het vredegerecht. Door de oorlog was hij gedwongen zijn hogere studies te onderbreken. Hij zag in zijn twee zonen een verlengstuk van zichzelf. Mijn oudere broer en ik zouden gaan studeren en we kregen de keuze tussen drie richtingen: *rechten*, *rechten of rechten*. Voor mijn vader moet dat een dwangmatige gedachte zijn geweest. Onze jongere zus volstond met het behalen van een onderwijsdiploma.

Na zijn overlijden vond ik tussen vaders papieren een oud verslag van de psychosociale dienst die mij als schoolgaande tiener had getest. Ik schrok toen ik daarin las dat de mij aanbevolen studierichting 'Rechter' was. Had mijn vader de psychologe van dienst een 'duwtje' gegeven? Ik wist, als het er op aankwam, kon hij even autoritair als charmant zijn.

Toen ik als kleine jongen uit het raam van het ouderlijk huis keek zag ik op straat enkel de Mercedes van mijn vader, en achter het huis zag ik bij ons een siertuin en bij de anderen moestuinen met aardappelen, boontjes en savooien. De andere huizen hadden geen centrale verwarming, geen badkamer, en nog minder een Amerikaanse keuken. Als we iets nodig hadden liepen we naar de wijkwinkel want grootwarenhuizen waren er niet. Voor verplaatsingen was er de fiets en het openbaar vervoer. Later reed ik als student aan de vub met mijn Mini op een half uurtje van Dendermonde naar de unief in Brussel.

Een weekje verlof aan zee was toen al een grote luxe. Bijna niemand ging op vakantie naar Frankrijk of Spanje. Betalingen

deden wij met de postcheque, dat kostte niets en een dag later lag het bewijs van overschrijving in de brievenbus. Sparen bracht wat op en was een goede aanloop naar een eigen huis, en voor wie er zelf geen kon bouwen waren er de sociale woningen in de tuinvijken.

Eén frank is lang één frank gebleven. Dat was er allemaal niet zomaar vanzelf gekomen. Dat het ons allemaal veel beter ging hadden wij aan onszelf, of beter ook aan onze ouders, te danken. Zij hebben een lange sociale strijd gevoerd. In elke politieke partij was de sociale bekommernis destijds wel een vast gegeven. De ‘*Sociaaldemocratie*’, een parlementaire vorm van socialisme, zorgde voor een ‘*egalitaire*’ maatschappij. De *Welvaartsstaat* werd voor iedereen een *Verzorgingsstaat*.

Ook onze *Rechtsstaat* steunde toen op diezelfde *gelijkheid*, en als daar wat krom groeide zorgden de rechtbanken voor rechtzetting. Rechters kwamen niet langer enkel uit de betere francofone bourgeoisie van Vlaanderen. Vrederechters waren mensen uit het Volk, strafrechters hadden thuis aan de hoek van de eettafel gestudeerd. In de hoven van beroep kon men zien wiens vader op de bouwstelling had gestaan. Wereldvreemd waren zij niet meer, hun reflex voor een *gelijke behandeling* kon men *activistisch* noemen.

Vandaag is de werkdag van acht uur er een geworden van tien uur, waarvan twee uur in de file. Onze *aardappelen* komen niet meer uit de tuin maar uit de mega-warenhuizen. Met de *low cost airlines* vliegen we voor een weekje naar het eind van de wereld, maar voor een appartementje van negentig vierkante meter op het nieuwe Zuid te Antwerpen moet men nu al gauw vijfhonderdduizend euro neertellen en de slaapkamer is zo krap dat men er amper om het bed heen kan lopen.

Maar goed, na enkele omzwervingen maakte ik mijn rechtenstudies af aan de vub, de Vrije Universiteit van Brussel. Daar vond ik eindelijk mijn draai. Ik was geen goede leerling en dat

lag voor een groot deel aan mijn wisselende interesses. Uit het hoofd leren, de meest belangrijke opgave van een student in die tijd, was niet mijn sterkste kant. De basis van het rekenen had ik onder de knie maar algebra ging mijn petje te boven. Ook in de literaire en de geschiedkundige vakken legde ik ongewone interesses aan de dag. Feiten, plaatsen en data leken mij enkel interessant om wat er achter stak, het hoe, waar en waarom die feiten hadden plaatsgevonden. En dat was nu net wat het onderwijs in die dagen wou vermijden. *Teveel vragen naar de achtergronden konden immers het systeem in gevaar brengen.* Dit was vooral goed voelbaar in het katholieke deel van mijn opleiding: *geloven* stond gelijk met *onvoorwaardelijk aannemen*.

De herhaalde aanvaringen met mijn vader joegen mij het ouderlijk huis uit. Ik sloot vriendschap met Baudouin, de zoon van een meer dan welgestelde Franstalige familie uit onze straat. Ik werd door zijn ouders als een eigen zoon aanvaard, zat aan hun verfijnde tafel, had er een kamer om te studeren. Baudouin en ik genoten samen een zorgeloze en luxueuze jeugd: samen op het atheneum, samen aan de VUB, samen in militaire dienst, samen op vakantie op hun motorjacht in de Middellandse Zee.

Het Dendermonde van toen was een provinciestadje. Het lag niet alleen geprangd tussen de Schelde en de Dender maar ook tussen de eensluidende invloeden van geestelijke, politieke en gerechtelijke overheden. Daardoor had de stad zich lange tijd kunnen afsluiten van de industriële ontwikkeling en was zij dus gespaard gebleven van niet-katholiek stemmende arbeiders. De rivaliteit met het nabijgelegen stadje Aalst ging niet enkel tussen ons *'Ros Beiaard'* en hun *'Ros Balatum'*. Het ging ook over het kiesgedrag van de bevolking. Aalst was de stad van het Daensisme—de sociaal-Vlaamsgezinde christendemocratische beweging—maar ook van Louis Paul Boon, auteur van de *'Kappellekesbaan'*.

Toen mijn vader bij de viering van zijn Dendermondse Kring van Reserveofficieren in het stadhuis een toespraak hield had hij het niet over een militair onderwerp maar over de *opvoeding van de jeugd*. Het leek wel dat hij het over mij had. Hij sprak over zijn wrevel tegenover het protest van de *langharigen* die na mei 68 in opstand kwamen tegen de gevestigde orde. Het was pas veel later dat ik daar ook de andere kant van leerde kennen. Toen Vanden Boeynants minister van landsverdediging was werden 'actieve' reserveofficieren zoals mijn vader door zijn *speakersbureau* ingezet ter verdediging van gezag en orde. Het kwam er op aan zowel buiten als binnen het leger de *linkse subversie* te bestrijden. In 1974 werd daarom vanuit de generale staf van de landmacht het 'Public Information Office' opgericht. De officier achter deze organisatie, de later berucht geworden majoor Bougerol, maakte er echter een echt inlichtingennetwerk van. Maar hier loop ik vooruit op de feiten die ik verderop in dit boek beschrijf. Van dat alles was ik mij in die tijd niet bewust. Ik beleefde mijn opdracht als reserveofficier bij de Luchtmacht dan ook met volle overtuiging en enthousiasme.

Het stond in de sterren geschreven dat ik mijn rebels gedrag, oorzaak van conflict met mijn vader, ook zou gaan voortzetten bij mijn eerste stappen in de gerechtelijke wereld. Dat gebeurde toen ik voor het eerst postuleerde voor het ambt van substituut van de procureur. Naar traditie zou ik mij gaan voorstellen bij de baas van het parket te Dendermonde. Maar de heer De Maesschalk wou daar niets van weten. Omdat ik toen reeds een eigen gedacht had stapte ik dan maar gewoon zijn bureel binnen. Daar kwam ik te weten waarom ik niet tot het ambt van parketmagistraat kon worden toegelaten. Mijn verloofde zat nog midden in een echtscheiding en dat wist de procureur. Voor hem was de grondwettelijke scheiding van Kerk en Staat blijkbaar nog niet afgekondigd: ik kon dus niet kerkelijk met

haar trouwen, vandaar het procedurele obstakel. Ongehuwd gaan samenleven was de doodzonde die mijn benoeming definitief in de weg stond, zeker in het oerconservatieve Dendermonde. En bovendien, wie was afgestudeerd aan de *universiteit van de duivel*, wat de VUB in de ogen van de procureur was, kon onmogelijk een ambt bij het parket krijgen. Ik zag mij dus genoodzaakt de vlucht vooruit te nemen, naar het Antwerpse parket. Van Hoeyland, de korpsoverste daar, was een notoir socialist die van zichzelf beweerde een *politiek procureur* te zijn.

Nu ik dit allemaal zit uit te schrijven wordt het me duidelijk en moet ik bekennen: eigenlijk ben ik altijd een rebel geweest, wou altijd al weten wat er achter de façade zat. Talent voor onderdanigheid, vereist voor een succesrijke loopbaan, heb ik nooit gehad.

Na acht jaar parket werd ik rechter, en even later onderzoeksrechter. Onderzoeksrechter wordt men niet zomaar. Een vereiste voor dat ambt is het diploma rechten, dat betekent vijf jaar universitaire studies. Daarna volgt een stage als advocaat, een benoeming tot stagiair-substituut van de procureur. De stagiair wordt dan benoemd tot substituut. Na meerdere jaren in dit ambt, en als het politiek een beetje meezit, krijgt de substituut eindelijk toegang tot het ambt van rechter. Maar niet elke rechter wordt zomaar onderzoeksrechter. In de rechtbank moet hij of zij eerst bewijzen dat ambt waardig te zijn, situaties te kunnen inschatten, voldoende levenservaring en kennis te bezitten om in de wirwar van feiten de waarheid te kunnen vinden en de schuldige aan te wijzen, en vooral dat te kunnen waarmaken op een onafhankelijke, zelfstandige en eerlijke manier. Vergissingen zijn mogelijk en laten altijd diepe sporen na. Zonder een vaste lijn en het geloof in duidelijke waarden en principes is de opdracht van onderzoeksrechter niet vol te houden.

In mijn carrière heb ik het voorrecht en de gelegenheid gehad Justitie en politie vanuit verschillende functies te kunnen observeren. Dat deed ik altijd met respect voor de voorschriften en voor de instellingen, en voor de personen die er deel van uitmaakten. Maar ik deed het ook naar eigen *'godsvrucht en vermogen'*, vanuit mijn eigen ingesteldheid. Dat had wel vaker aanvaringen tot gevolg. Daarover begon ik te schrijven.

Hoelang moet iemand in dit land wachten om geschiedenis te mogen schrijven? In het dossier Lahaut duurde het een halve eeuw vooraleer de gerechtelijke geheimhouding mocht doorbroken worden. Dat is zeer lang. Voor ieder strafdossier zal de vervolging verjaren na twintig jaar. Dat betekent dat de maatschappij het na die periode niet meer nodig acht de daders te bestraffen en dat de voornaamste reden voor de geheimhouding dan ook ophoudt. Het gerechtelijk geheim is immers geen absoluut gegeven. Daar zijn vastgelegde, beperkte gronden voor: de bescherming van de betrokken personen en de voortgang van het onderzoek. In geen geval mag deze geheimhouding ingeroepen worden om *'disfuncties'* of misdrijven te verbergen. Daartegenover staat dat de bevolking het recht heeft te zien hoe recht wordt gedaan, hoe een gerechtelijk onderzoek verloopt: *'Justice must be seen to be done'*. Ook het Parlement, de Wetgever, moet de kans krijgen vast te stellen op welke punten Justitie faalt om dan de nodige maatregelen te kunnen treffen om er aan te verhelpen. Bij dit zoeken naar oplossingen moet ook ruimte worden gelaten voor debat: *wat liep er mis, hoe en waarom is dat kunnen gebeuren?*

Wie er zelf bij betrokken is geweest weet dat deze vraagstelling een complexe aangelegenheid is. Om te beginnen gaat het over de eigen ingesteldheid die voortvloeit uit de eigen ervaringen, de innerlijke en feitelijke wisselwerking tussen wat men zelf gelooft, de waarden en principes die men hanteert, en de tegenstand die men daarbij ondervindt. Jarelang heb